

Зміст

Вступ	С.	5
1 Теоретико-методичні аспекти формування та оцінки фінансових результатів діяльності підприємств		7
1.1 Економічна суть, значення та класифікація фінансових результатів підприємства		7
1.2 Порядок формування та оцінки фінансових результатів діяльності підприємства		15
2 Аналітико-практичні аспекти оцінки фінансових результатів діяльності підприємства		24
2.1 Аналіз фінансових результатів діяльності торговельних підприємств України та фінансово-господарської діяльності ТОВ «ЄЛІДАН» в 2020-2022 роках		24
2.2 Напрями покращення оцінки фінансових результатів діяльності ТОВ «ЄЛІДАН»		37
Висновки		46
Список використаних джерел		49
Додатки		54

Вступ

Актуальність теми. Кризові явища, які викликані воєнним станом в Україні, характеризується тенденцією до посилення економічної нестабільності, інфляційного тиску, зниженням купівельної спроможності споживачів, несприятливим інвестиційним кліматом в державі. Вказані фактори суттєво впливають на фінансовий результат діяльності підприємств, який є важливим показником стійкого розвитку суб'єктів господарювання. Фінансовий результат є одним із основних показників фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання, не залежно від виду діяльності, галузі, масштабів виробництва тощо. Отримання позитивного фінансового результату та спрямування зусиль на його збільшення, є основною метою і ціллю діяльності підприємства. Саме тому питання сутності, оцінки, особливостей формування фінансових результатів діяльності підприємства є актуальною та потребує ретельного вивчення.

У дослідження теоретико-методичних аспектів фінансових результатів діяльності підприємства вагомий внесок внесли багато фахівців. Окремі питання викладені у роботах сучасних науковців: Т. Білик, С. Бурлан, О. Вороніної, А. Глущенко, Ж. Кононенка, Я. Кутищенко, О. Мелень, О. Назаренка, А. Піскун, Л. Прокоповича, О. Сапаріної, К. Степаненко, Н. Струк. Проте, враховуючи кризовий стан економіки України, доцільно розвинути підходи до визначення сутності поняття «фінансові результати», окреслити основні метод їх оцінки та дослідити процес формування фінансових результатів діяльності підприємства.

Метою кваліфікаційної роботи є поглиблення теоретико-методичних засад і практичних рекомендацій щодо покращення оцінювання фінансових результатів діяльності підприємства. Згідно мети дослідження поставлені такі завдання:

– вивчити підходи до розуміння економічної сутності фінансових результатів підприємства та їх класифікації;

- узагальнити методичні підходи до оцінки фінансових результатів діяльності підприємства;
- здійснити аналіз сучасного стану фінансових результатів діяльності підприємств України та ТОВ «ЄЛІДАН», м. Хмельницький;
- визначити напрями покращення формування фінансових результатів діяльності підприємства.

Об'єктом дослідження є фінансові результати діяльності підприємства. Предметом дослідження виступають теоретичні, методичні та практичні рекомендації щодо покращення оцінювання фінансових результатів діяльності підприємства.

Для досягнення поставленої мети у кваліфікаційній роботі використано такі методи дослідження, як: абстрактно-логічний та графічний методи, методи порівняльних характеристик, аналізу і синтезу, узагальнення, системного підходу та інші.

Інформаційну базу кваліфікаційної роботи становили наукові праці вчених-економістів, підручники, монографії, нормативні акти та закони України, матеріали наукових конференцій, інформаційні ресурси мережі Інтернет, статистичні матеріали Державної служби статистики України, фінансова звітність ТОВ «ЄЛІДАН», м. Хмельницький.

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг кваліфікаційної роботи – 54 сторінки друкованого тексту. Робота містить 7 таблиць, 12 рисунків та 2 додатки. Список використаних джерел складається із 38 найменувань.

1 Теоретико-методичні аспекти формування та оцінки фінансових результатів діяльності підприємств

1.1 Економічна суть, значення та класифікація фінансових результатів підприємства

Основним джерелом формування капіталу підприємства, забезпечення його фінансової стійкості, стабільності діяльності та платоспроможності, основою для розробки і обґрунтування управлінських рішень, направлених на підвищення ефективності діяльності підприємства є фінансові результати діяльності підприємства. Фінансова основа для самофінансування діяльності господарюючого суб'єкта створюється саме за рахунок зростання фінансового результату, тим самим реалізуючи розширене відтворення.

Міжнародними стандартами фінансової звітності для суб'єктів господарювання введено поняття «результати діяльності», яке трактується «як співвідношення доходу та витрат підприємства протягом звітного періоду» [13]. У Міжнародних стандартах фінансової звітності фінансовий результат визначається як «співвідношення витрат та доходів від реалізації. Витрати обліковуються лише за елементами, що дає змогу визначити в бухгалтерському обліку новостворену вартість і фінансовий результат. Чистий результат за рік повинен бути тотожним для розрахунку за кожним з варіантів» [14].

Фінансовий результат господарської діяльності підприємства є узагальнюючим показником для оцінювання ефективності або неефективності функціонування суб'єкта господарювання на відповідних стадіях (етапах) його розвитку. Всі підприємства, що здійснюють діяльність на ринку, так чи інакше піддаються оцінюванню одного й того самого показника – фінансового результату. Фінансовий результат є одним із найбільш важливих показників діяльності, оскільки підприємство здійснює господарську діяльність з метою

отримання прибутку та його максимізація.

Аналітичний огляд розвитку сутності поняття «фінансові результати» засвідчило незавершеність і певну суперечність щодо його трактування, як з економічного боку, так і з боку фінансового менеджменту.

З економічного боку найбільш повно та ґрунтовно поняття «фінансовий результат» розглядається О. Вороніною, яка трактує його як «якісна характеристика фінансово-господарської діяльності підприємства, яка в цілому характеризує результат економічних відносин підприємства та зокрема відображає значущість і сталість розвитку підприємства (з погляду отриманого доходу), впливовість на його фінансово-господарську діяльність чинників зовнішнього середовища (з погляду структури та обсягів витрат) і кількісно узагальнюється у вигляді прибутків (збитків), зміни власного капіталу, його окремих складових частин» [2]. Вказане визначення досить широко розкриває сутність поняття «фінансові результати», адже поєднує зміни активних складових формування фінансового результату, тобто доходів і витрат, з структурними елементами доходів, витрат і власного капіталу, які задіяні у формуванні та використанні фінансовими результатами в ході операційної, фінансової, інвестиційної діяльності.

Якщо розглядати сутність трактування поняття «фінансові результати» з позиції бухгалтерського обліку, то вона дещо відрізняється від економічного трактування. В першу чергу, це пов'язано з тим, що «результати діяльності, які відображаються у фінансовій звітності, залежать від нормативно-правового регулювання їх обліку, і відповідно, виходити за рамки законодавства не має можливості» [30, с. 113].

Н. Іващенко зазначає, що «фінансовий результат – це прибуток або збиток суб'єкта господарювання, що визначається як різниця між сукупними доходами та витратами підприємства і, за позитивного його результату, представляє додаткову вартість, виступає одним із джерел фінансування подальшого розвитку та поточної діяльності підприємства, основним критерієм оцінки ефективності його діяльності» [5, с. 390].

С. Шипіна, пропонує розглядати сутність поняття «фінансові результати», з врахуванням впливу економічного, податкового та управлінського підходів на фінансово-господарську діяльність підприємства. Автор зазначає, що фінансові результати – це «результат господарської діяльності, що є різницею від порівняння доходів і витрат підприємства за вирахуванням суми податків, що визначається за визначений період в цілому або за видами діяльності, та узагальнюється у вигляді показників (прибутку (збитку))» [34]. В наведеному визначенні, фінансовий результат розглядається після відрахування податків, що по своїй суті є чистим прибутком підприємства. А отже, автор ототожнює сутність прибутку підприємства, з сутністю фінансового результату.

О. Мелень, О. Майструк визначають фінансовий результат, як облікову категорію, під яким розуміють «різницю між доходами і витратами або зміною величини (приріст або зменшення) власного капіталу підприємства за певний час, створеного у процесі статутної діяльності підприємства, за винятком зміни капіталу за рахунок внесків або вилучення власниками, який є одним із джерел для фінансування подальшого розвитку та поточної діяльності підприємства та основним критерієм оцінки її ефективності» [12, с. 1386]. Автори, розглядають фінансовий результат з позиції його впливу на капітал підприємства, як його приріст або зменшення, який виражається у формі загального прибутку або збитку.

Автори В. Янковська, М. Хохлов трактують поняття «фінансовий результат» як «підсумкову категорію результативності господарської діяльності, яка розраховується як різниця між доходами та витратами підприємства і в результаті відображається як прибуток чи збиток» [37, с. 117].

О. Ратушна розглядає фінансові результати діяльності підприємства з позиції економічного, бухгалтерського та управлінського підходів, під яким розуміє «бухгалтерську категорію, що формується на основі порівняння доходів і витрат звітного періоду для визначення похідних величин (прибуток, збиток, нульовий результат), які характеризують результативність діяльності підприємства» [25]. В даному тлумаченні автор чітко відображає зміст, суть і

форму прояву фінансових результатів діяльності підприємства, оскільки фінансові результати виступають узагальнюючим показником за результатом якої визначається ефективність функціонування господарюючого суб'єкта.

М. Скрипник зазначає, що «фінансовий результат як облікова категорія визначається у вигляді співвідношення між доходами і витратами або приростом (зменшенням) власного капіталу, генерованим у процесі діяльності підприємства за звітний період (за винятком зміни капіталу за рахунок внесків або вилучення власниками)» [28]. Вказане трактування, характеризує сутність результатів діяльності підприємства, з позиції характерних ознак як об'єкта обліку.

На основі систематизації наукові джерел і поглядів вчених, варто зазначити, що термін «фінансові результати» по різному тлумачиться в науковій літературі, постійно доповнюється і оновлюється відповідно до тенденцій розвитку економіки. Варто відзначити, що визначення поняття «фінансові результати» різняться по своїй сутності та характеристиці. Проте, не зважаючи на існуючі розбіжності, простежується спільна думка в тлумаченні даного поняття, а саме фінансовий результат суб'єкта господарювання залежить від величини отриманих доходів та понесених витрат, а узагальнюючим показником їх підсумку є прибуток або збиток. Сучасні підходи до трактування поняття «фінансовий результат» стосуються в основному визначення його як частини доходу від реалізації продукції, форми прояву вартості додаткового продукту, який зі сфери виробництва переходить у сферу обміну, де реалізується. Слід зазначити, що, фінансовий результат, у короткостроковій перспективі, найчастіше ототожнюється із величиною отриманого прибутку підприємством. В той же час, на довгострокову перспективу, фінансовий результат, визначають з позиції оцінки зміни величини вартості його власного капіталу чи ринкової вартості. Оскільки, отримання позитивного фінансового результату будь-яким підприємством означає його визнання на ринку, а отже, й подальші для можливості здійснення господарської діяльності [10, с. 54].

На рисунку 1.1, узагальнено характерні ознаки фінансового результату та підходи до його трактування.

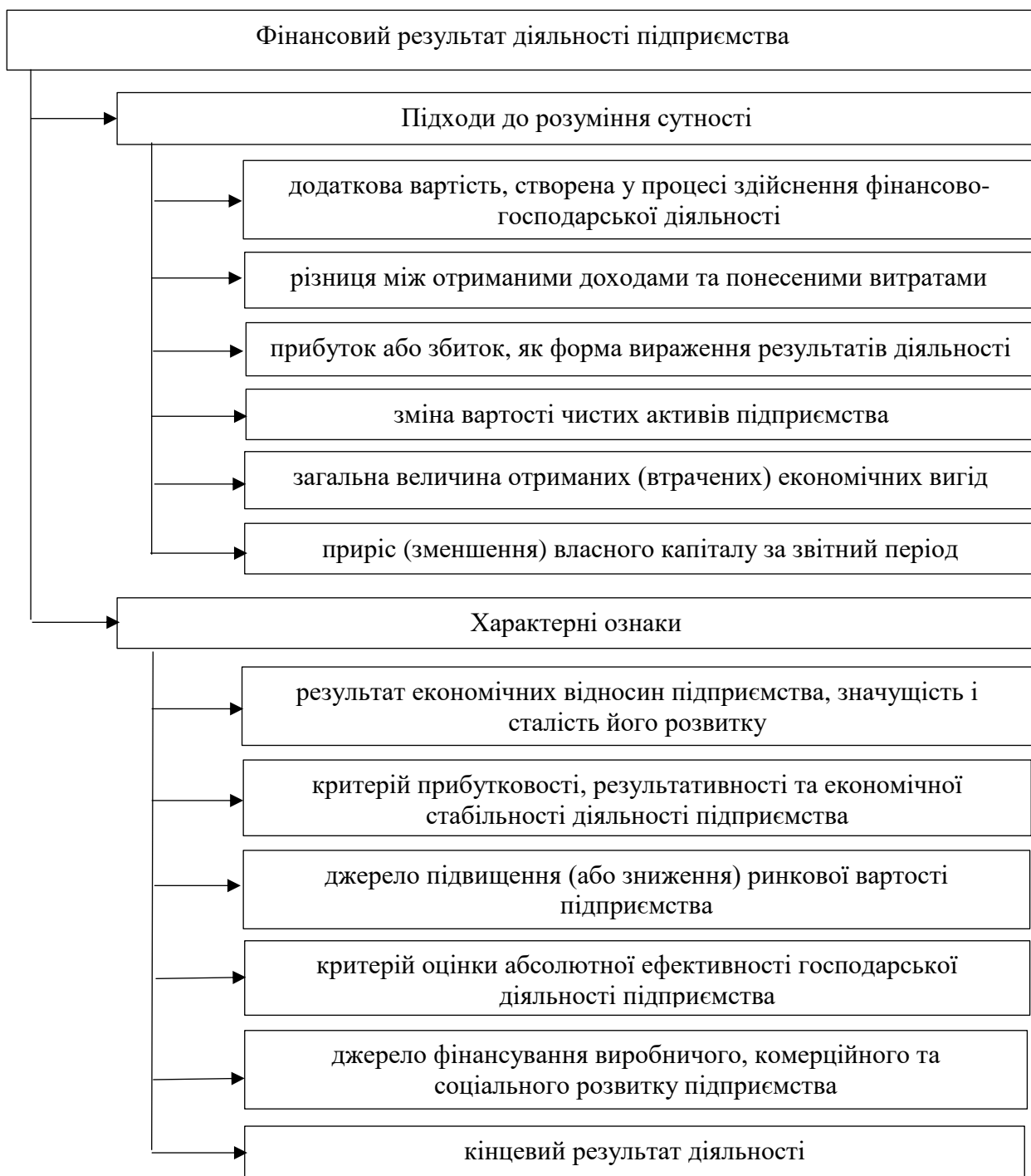

Рисунок 1.1 – Характерні ознаки фінансових результатів та сучасні підходи до тлумачення їх сутності [30, с. 114]

Класифікація фінансових результатів передбачає їх поділ на групи за певними ознаками та окреслення взаємозв'язків між ними. На основі класифікації фінансових результатів підприємства, можна дослідити їх з різних аспектів поведінки, форм прояву на діяльність підприємства.

У процесі проведеного дослідження, було виявлено різні підходи до класифікації фінансових результатів. В таблиці 1.1 згруповано найбільш вагомі класифікаційні ознаки поділу фінансових результатів, які відображають практичне спрямування та можуть бути використані для досягнення поставлених цілей підприємством.

Таблиця 1.1 – Класифікація фінансових результатів підприємств

Класифікаційні ознаки	Види фінансових результатів
За значенням підсумкового результату	- прибуток - збиток
За процесом формування фінансового результату	- валовий прибуток - прибуток до оподаткування - чистий прибуток
За періодом формування	- прибуток попереднього періоду - прибуток звітного періоду - прибуток майбутнього періоду
За змістом	- економічний фінансовий результат - бухгалтерський фінансовий результат - податковий фінансовий результат
За видами діяльності	- результат операційної діяльності - результат інвестиційної діяльності - результат фінансової діяльності
За видами виробництва	- прибуток від діяльності підрозділів основного виробництва - прибуток від діяльності підрозділів допоміжного виробництва - прибуток від діяльності обслуговуючих господарств
За ступенем деталізації	- за центрами відповідальності - підприємство в цілому
За джерелом формування	- від реалізації - від володіння - від змін цін
За відповідністю	- плановий - недоотриманий - надлишковий
За базою оцінки	- обліковий - податковий
За джерелом формування	- від реалізації: необоротних активів, оборотних активів, робіт та послуг - від володіння активами - від змін цін
За способом використання прибутку	- нерозподілений - розподілений
За особливістю оподаткування	- оподаткований - звільнений від оподаткування

Джерело: узагальнено за матеріалами [11, 24, 26, 30]

Більш детально розглянемо класифікацію фінансових результатів за видами діяльності підприємства, яка є на сьогодні підґрунтям при складанні фінансової звітності підприємства, а саме форми № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» (рисунок 1.2).

Рисунок 1.2 – Класифікація фінансових результатів діяльності підприємства за видами діяльності

Джерело: узагальнено на основі [21, 24]

Фінансові результати підприємства від операційної діяльності – це прибуток або збиток від основної діяльності підприємства, який є різницею між сумою доходів від реалізації готової продукції (товарів, робіт, послуг) й доходів від іншої операційної діяльності та сумою собівартості реалізованої готової продукції (товарів, робіт і послуг), адміністративних витрат, витрат на збут, інших операційних витрат;

Фінансові результати підприємства від інвестиційної діяльності – це різниця між сумою доходів від участі в капіталі, інших інвестиційних доходів та витрат від участі в капіталі, інших інвестиційних витрат;

Фінансові результати підприємства від фінансової діяльності – це прибуток (збиток) від фінансових операцій підприємства, який є різницею між сумою доходів від участі в капіталі та інших фінансових доходів та сумою фінансових витрат [24, с. 337].

Теоретично і практично обґрунтована класифікація фінансових результатів діяльності господарюючого суб'єкта відіграє важливу роль в ефективному провадженні діяльності, оскільки створює можливість об'єктивного формування та відображення даних про фінансові результати в розрізі їх видів у фінансовій і статистичній звітності, що посилює об'єктивність значень показників, які використовуються зовнішніми і внутрішніми керівниками для прийняття обґрунтованих рішень.

Розглядаючи сутність та значення фінансових результатів діяльності підприємства, необхідно зупинитися на функціях які виконують фінансові результати. Переважна більшість науковців [16, 28, 34] до функцій фінансових результатів відносять: нагромадження, стимулювання та розподілу. При отриманні позитивного фінансового результату діяльності (прибутку) проявляється функція нагромадження. Тобто фінансові ресурси виступають основним ресурсом для збільшення власних активів суб'єкта господарювання та сприяють розширеному відтворенню. У випадку розподілу отриманого прибутку підприємством на заохочення працівників, підвищення заробітної плати, фінансові результати виконують функцію стимулювання. Тоді як, функція розподілу фінансових результатів підприємства відображається у привласненні та розподілі прибутку між підприємством, власниками та державою.

Інші автори [24], окрім функцій нагромадження, стимулювання та розподілу, виокремлюють такі функції фінансових результатів, як: оціночна (оцінюється ефективність діяльності підприємства); відтворювальна (фінансові результати виступають джерелом коштів для розширеного відтворення);

контролююча (контроль за ефективністю бізнесу).

Отже, фінансовий результат діяльності підприємства – це складна та багатовимірна категорія, яка виступає у формі прибутку або збитку. Позитивний фінансовий результат (прибуток) є головною метою діяльності господарюючого суб'єкта, що визначає ефективність його роботи. Величина фінансового результату є основою, яка забезпечує не лише життєздатність підприємства, а показує рівень ефективності та результативності діяльності підприємства, характеризує потенціал його розвитку.

1.2 Порядок формування та оцінки фінансових результатів діяльності підприємства

Позитивний фінансовий результат виступає своєрідним індикатором і критерієм успішності діяльності підприємства. Отриманий прибуток підприємства безпосередньо пов'язаний з ефективною його діяльністю. Зростання прибутку важливе значення має як для самого підприємства, як фінансової основи для самофінансування його діяльності, так і для його власників, тому що є запорукою їх фінансового добробуту.

Достовірність формування фінансового результату діяльності підприємства є основою принципів і правил фінансових процесів, обов'язкове дотримання яких вимагає законодавча база, зокрема концептуальні основи складання та подання фінансових звітів, міжнародні стандарти фінансової звітності.

Відповідно до Національного Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [21], у формі № 2 «Звіт про фінансові результати» («Звіт про сукупний дохід») розкривається інформація про доходи та витрати, прибутки чи збитки, інший сукупний дохід та сукупний дохід підприємства за звітний період. Суб'єкти підприємницької діяльності

фінансовий результат формують поступово протягом звітної періоду, від усіх видів діяльності підприємства. Методологія формування інформації про доходи і витрати підприємства та її розкриття у фінансовій звітності встановлена Національним Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» [19] та Національним Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» [20].

Формування фінансового результату господарюючого суб'єкта включає ряд послідовних етапів:

- визначення чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);
- визначення валового прибутку (збитку);
- визначення фінансових результатів від операційної діяльності підприємства;
- визначення фінансового результату підприємства до оподаткування;
- визначення чистого фінансового результату (прибутку, збитку) діяльності підприємства [8, с. 70].

Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) визначається шляхом різниці доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) податку на додану вартість, акцизного збору, інших зборів, знижок тощо. Відповідно до Національного Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» [19], не визнаються доходами такі надходження, як сума податку на додану вартість, акцизів, інших податків і обов'язкових платежів, що підлягають перерахуванню до бюджету та позабюджетних фондів. Різниця між чистим доходом від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) та собівартістю реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) називається валовим прибутком (збитком) [27, с. 387].

Фінансовий результат підприємства від операційної діяльності, визначається як алгебраїчна сума (різниця) валового прибутку (збитку) підприємства, іншого операційного доходу, адміністративних витрат, витрат на збут та інших операційних витрат.

Фінансовий результат господарюючого суб'єкта до оподаткування визначається як алгебраїчна сума (різниця) прибутку (збитку) від операційної діяльності, доходів від участі в капіталі, інших фінансових доходів, інших доходів, фінансових витрат, втрати від участі в капіталі, інших витрат.

Чистий фінансовий результат підприємства визначається як різниця між прибутком (збитком) до оподаткування та витратами (доходами) з податку на прибуток, а також прибутком (збитком) від припиненої діяльності підприємства після оподаткування.

Схему формування фінансового результату підприємства представлено на рисунку 1.3.

Рисунок 1.3 – Формування фінансового результату діяльності підприємства [18, с. 24]

Формування фінансових результатів діяльності підприємства є необхідною та важливою частиною функціонування суб'єкта господарювання, оскільки у фінансових результатах (прибутку, збитку) відображається ефективність діяльності підприємства.

Оцінка фінансових результатів підприємства – це «інструмент, який використовується для оцінки ступеня, в якій підприємства можуть досягти очікуваної мети за різних аспектів. А також збільшити прибуток за найменших ризиків при прийнятті фінансових рішень [8, с. 68].

Фінансові результати діяльності суб'єктів господарювання характеризуються приростом чистих активів підприємства, основним джерелом якого є прибуток (збиток) від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. Ефективність діяльності підприємства базується на отриманні позитивного фінансового результату (прибутку), який може як зростати, так і зменшуватися. Оцінка доходів, витрат і фінансових результатів підприємства є одним із головних напрямів оцінювання ефективності господарської діяльності підприємств. Основними завданнями оцінки фінансових результатів діяльності підприємства є [8, с. 69]:

- контроль за виробництвом та реалізацією продукції;
- виявлення резервів збільшення обсягу виробництва продукції підприємства та покращення її якості;
- виявлення резервів збільшення прибутку підприємства та підвищення рівня рентабельності виробництва;
- визначення впливу чинників на фінансові-господарські результати діяльності підприємства.

Оцінка фінансових результатів діяльності господарюючих суб'єктів здійснюється з метою отримання аналізу поточного та майбутнього стану фінансово-господарської діяльності підприємства.

Оцінка фінансових результатів діяльності підприємства здійснюється з використанням різноманітних методів. Конкретний вибір прийомів і методів оцінки фінансового результату підприємства, залежати від визначених цілей та

завдань, стратегічних напрямів розвитку. В науковій літературі, існує певна невизначеність щодо вибору найбільш оптимального методу, який би дозволив провести комплексну оцінку фінансових результатів діяльності господарюючого суб'єкта та сприяв прийняттю ефективних рішень щодо стабілізації розвитку підприємства та стійкості його функціонування.

Оцінка фінансових результатів підприємства повинен бути спрямована на визначення складу, динаміки і структури фінансових результатів, як в цілому по підприємству, так і, за окремими видами його діяльності. Першочерговими завданнями оцінки фінансових результатів підприємства є: оцінка динаміки абсолютних показників фінансових результатів; визначення напряму і розміру впливу окремих факторів на фінансові результати діяльності підприємства; виявлення та оцінка можливих резервів зростання прибутковості та ефективності діяльності підприємства; визначення заходів щодо використання виявлених резервів.

В науковій літературі виокремлено ряд підходів до оцінки та аналізу фінансових результатів діяльності підприємства, зокрема [7, с. 8]: вертикальний аналіз; горизонтальний аналіз; трендовий аналіз; оцінку фінансових результатів у розрізі видів діяльності (операційної, фінансової, інвестиційної); оцінку факторів, що впливають на формування фінансових результатів підприємства; оцінку взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності та прибутку; оцінку показників рентабельності; оцінку фінансових результатів за структурою та динамікою; аналіз фінансових результатів на основі коефіцієнтів; оцінку резервів збільшення прибутковості підприємства.

На сьогодні, трендовий аналіз посідає вагоми місце при здійсненні оцінки фінансових результатів діяльності підприємства. Трендовий аналіз ґрунтується на порівняльній оцінці кожної позиції фінансової звітності підприємства за звітний період з попередніми періодами, та визначення тренду за кожною позицією. Трендовий аналіз дає змогу простежити основні тенденції зміни в динаміці показників фінансового результату, які очищені від випадкових впливів чинників зовнішнього та внутрішнього середовища суб'єкта господарювання, а

також індивідуальних особливостей його діяльності за окремі періоди. На основі трендового аналізу здійснюється прогнозування можливих змін значень показників фінансового результату підприємства в майбутньому.

Окремі автори, зокрема П. Яріш, В. Касьянова [38], рекомендують для оцінки фінансових результатів діяльності підприємства використовувати CVP-аналіз та концепцію фінансового важеля. На думку авторів, зазначені методики, допоможуть всебічно оцінити фінансові результати отримані підприємством від різних видів діяльності та точніше обґрунтувати рекомендації, які спрямовані на підвищення прибутковості діяльності підприємства.

Оцінка фінансових результатів діяльності підприємства на основі факторного аналізу, займає вагоме місце з позиції комплексної оцінки фінансових результатів господарюючих суб'єктів. Окремі науковці, так як С. Святенко, М. Богдан [27], пропонують здійснювати факторний аналіз прибутку, отриманого підприємством від операційної діяльності, інвестиційної діяльності та фінансової діяльності. На думку авторів, застосування факторного аналізу дозволить узагальнити фактори які впливають на фінансові результати за видами діяльності та дасть змогу оцінити вплив кожного фактору на зміну прибутку від окремих видів діяльності підприємства.

Окремі науковці, пропонують оцінювати фінансові результати підприємства, на основі «загального аналізу та оцінки досягнутого рівня прибутковості, оцінки структурних змін у формуванні фінансових результатів, аналізі резервів отримання фінансових результатів, аналізі фінансових результатів від акціонерної діяльності та аналізі відносних характеристик прибутковості (збитковості)» [15].

Оцінка використання прибутку суб'єктами господарювання, має визначити обґрунтованість структури його розподілу за напрямками спрямування у взаємозв'язку з окремими показниками, такими як рентабельність виробництва і продажу, сума прибутку й інвестицій на одного працюючого і на одну гривню вартості основних засобів, коефіцієнт фінансової стійкості і забезпечення власними оборотними активами тощо.

Узагальнену характеристику видів оцінки фінансових результатів діяльності підприємства представлено на рисунку 1.4.

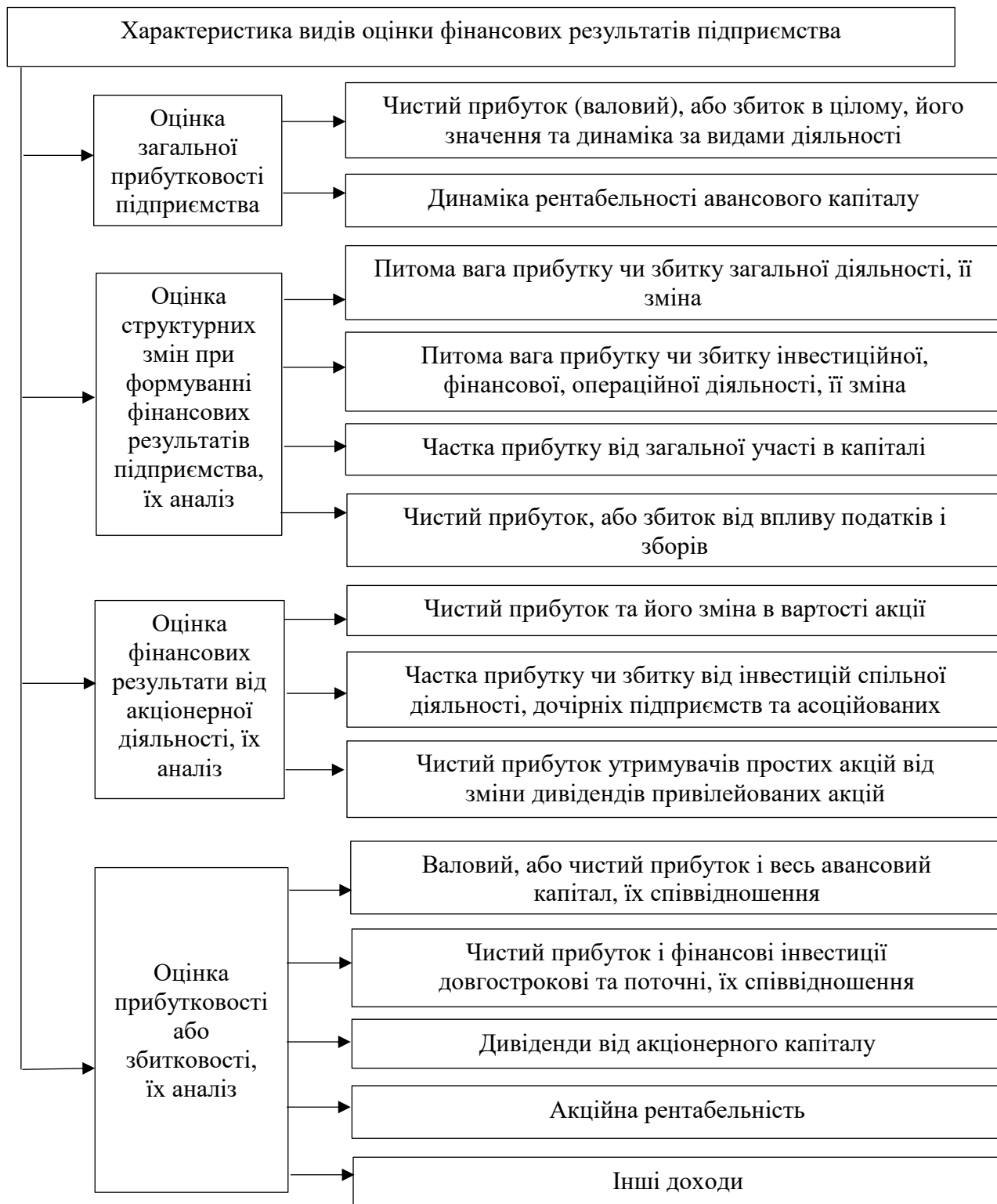

Рисунок 1.4 – Характеристики видів оцінки фінансових результатів підприємства [6]

Оцінка фінансових результатів діяльності підприємства можуть здійснюватися з різним ступенем деталізації, який залежить від наявної інформаційного забезпечення, цілей аналізу, програмного забезпечення. Для здійснення комплексної оцінки фінансових результатів, підприємство повинно застосовувати сукупність різноманітних методів та прийомів аналізу. Їх застосування та використання залежить від поставлених цілей, завдань та мети проведення оцінки.

Оцінка фінансових результатів діяльності підприємства є невід'ємною частиною фінансово-економічного аналізу діяльності підприємства. Крім вище описаних методів оцінки фінансових результатів господарюючого суб'єкта, досить часто застосовують оцінку показників, які характеризують результативність діяльності підприємства. До таких показників належать рівень отриманого прибутку (збитку) та показники рентабельності (збитковість) підприємства. Показники рентабельності відображають ефективність основної діяльності підприємства, а також раціональність використання його коштів. Розраховані показники рентабельності порівнюються між собою та з середньогалузевими показниками за видами економічної діяльності.

Оцінка фінансових результатів діяльності підприємства має базуватися на певних принципах, до яких належать [7, с. 8]:

- принцип об'єктивності, який передбачає відображення реального стану діяльності підприємства;
- принцип конкретності, який передбачає використання фактичних даних діяльності підприємства, норм та нормативів;
- принцип точності, який ґрунтується на проведенні точних розрахунків;
- принцип доступності та зрозумілості, який базується на простоті та логічності викладених результатів;
- принцип ефективності, який передбачає врахування економічних вигід від результатів оцінки фінансових результатів діяльності над витратами на його проведення;

- принцип стислості, який передбачає лаконічне та коротке викладення результатів оцінки та аналізу фінансових результатів підприємства;
- принцип своєчасність подання, передбачає надання аналітичних результатів оцінки згідно з планами проведення аналітичних досліджень);
- принцип завершеності, базується на завершені оцінки та її готовності до використання в практичній діяльності підприємства.

Підсумовуючи вище викладене, варто зазначити, що оцінка фінансових результатів діяльності підприємства здійснюють за даними фінансової та статистичної звітності. Якість аналізу фінансових результатів господарюючого суб'єкта залежить від достовірності фінансової звітності, а також від компетенції керівника, який здійснює її аналіз. Від того, наскільки якісно проведено оцінку фінансових результатів підприємства, визначено основні фактори що впливають на фінансові результати, залежить подальша результативність діяльності підприємства.

2 Аналітико-практичні аспекти оцінки фінансових результатів діяльності підприємства

2.1 Аналіз фінансових результатів діяльності торговельних підприємств України та фінансово-господарської діяльності ТОВ «ЄЛІДАН» в 2020-2022 роках

Торговельні підприємства забезпечують надання життєво важливих товарів та послуг, порушення яких призводить до негативних наслідків для населення, суспільства, соціально-економічного стану та національної безпеки України, зокрема в частині продовольчого забезпечення. За даними Державної служби статистики України [29], станом на кінець 2021 року, торговельні підприємства займали 36,7 % від загальної кількості усіх суб'єктів господарювання. В сфері торгівлі було зайнято 25,8 % працівників від загальної чисельності працюючих. Торговельні підприємства сприяють розвитку вітчизняного виробництва товарів, зростання їх конкурентоспроможності та наповненню бюджету країни.

Під час війни, торговельні підприємства зазнали чималих втрат, оскільки є проміжною ланкою між виробником та покупцем. Знищення значної кількості підприємств, обмеження виробництва змушує роздрібних торговців здійснювати пошук нових постачальників, а через масову внутрішню міграцію та обмежений бюджет покупців – звужувати асортимент продукції. Війна позбавила українців багатьох товарів, а на звичні буденні продукти змусила підняти ціни. Серед головних проблем з якими зіштовхнулися торговельні підприємства: зростання цін на сировину або матеріали, складнощі з перевезенням товарів Україною, зменшення попиту на продукцію або послуги.

Однак, незважаючи на труднощі, які принесли воєнні дії, суб'єкти господарювання торговельної сфери змогли поступово адаптуватись до воєнних

реалій і надалі продовжують розвиватись, масштабуватися та створювати нові види діяльності на тих територіях, де це можливо.

В зв'язку з воєнним станом органи державної статистики призупинили оприлюднення статистичної інформації по діяльності підприємств, в тому числі торговельних, за період 2022-2023 років. Тому, за даними Державної служби статистики України [29], проведемо аналіз фінансових результатів діяльності торговельних підприємств України за 2017-2021 роки.

В 2017-2021 роках кількості суб'єктів господарювання оптової та роздрібною торгівлі зменшилася з 837797 од. до 777419 од. Суттєвий вплив на скорочення торговельних підприємств спричинила пандемія Covid-19, що призвела до зміни формату торгівлі в частині інтеграції офлайн і онлайн торгівлі. За вказаних обставин суттєво зменшилася кількість фізичних осіб-підприємців які задіяні в торгівлі, з 748259 од. до 680381 од. На рисунку 2.1 представлено динаміку кількості суб'єктів господарювання оптової та роздрібною торгівлі в 2017-2021 роках.

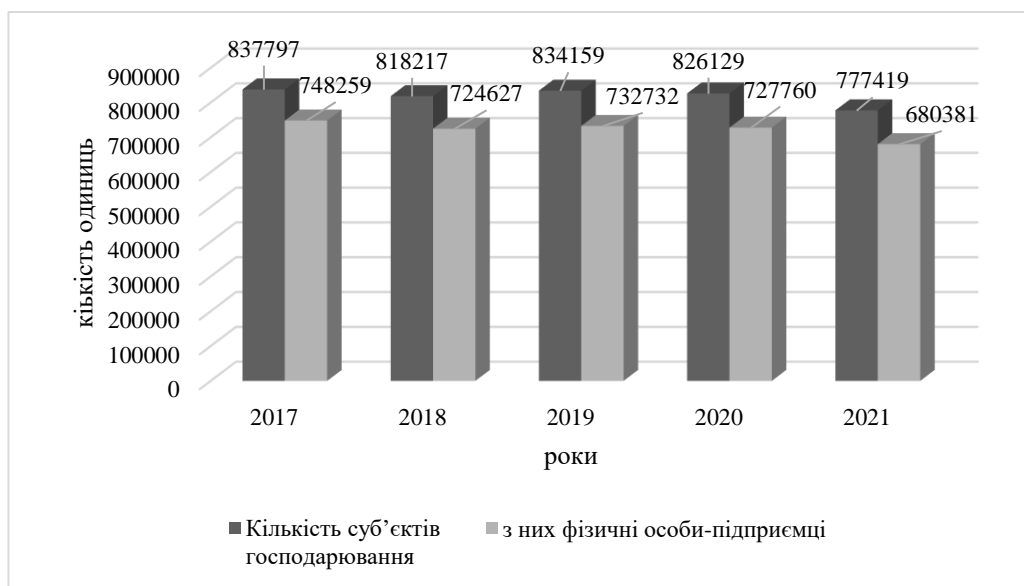

Рисунок 2.1 – Динаміка кількості суб'єктів господарювання оптової та роздрібною торгівлі в 2017-2021 роках

Джерело: побудовано за даними Державної служби статистики України [29]

До початку запровадження військового стану, сектор роздрібної торгівлі був одним з найбільш прибуткових в економіці України. Обсяг реалізованої продукції торговельними підприємствами на кінець 2021 року склав 5994849519,2 тис. грн. Після 24 лютого 2022 року кількість роздрібних торговців зменшилася на 29 %, через рік цей відсоток становив 17 %. Тобто спостерігається позитивна динаміка збільшення господарюючих суб'єктів роздрібної торгівлі. За даними Державної служби статистики України, обсяг роздрібної торгівлі на кінець 2021 року збільшився на 10,9 %, проте через воєнні дії, сфера торгівлі зазнала суттєвих збитків, які склали понад 50 млрд грн на кінець 2022 року [23].

На рисунку 2.2 відображено обсяг обороту суб'єктів господарювання роздрібної торгівлі України в 2017-2021 роках.

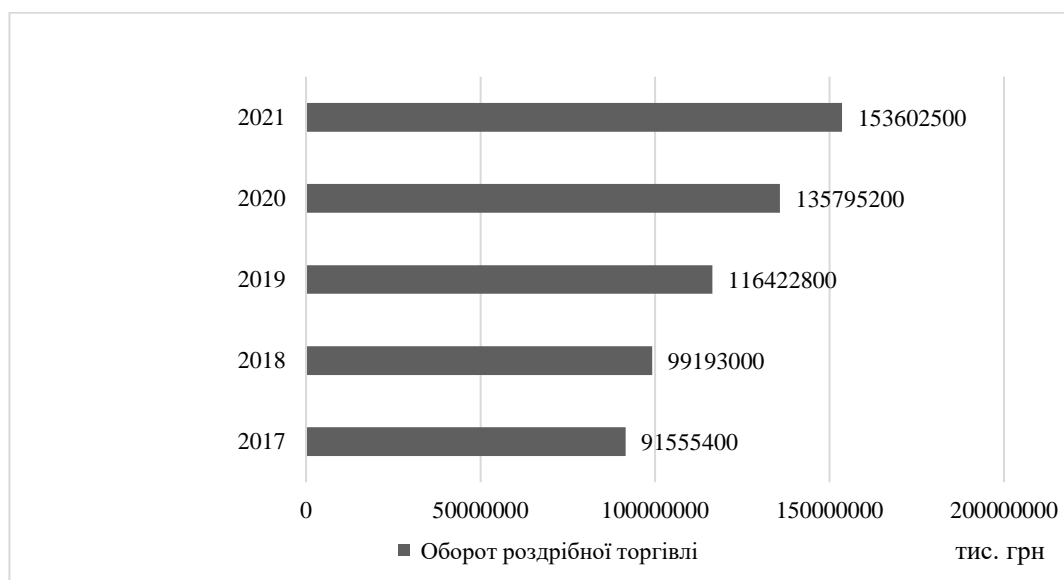

Рисунок 2.2 – Обсяг обороту суб'єктів господарювання роздрібної торгівлі України в 2017-2021 роках

Джерело: побудовано за даними Державної служби статистики України [29]

Аналізуючи показники оптової торгівлі, варто відмітити додатній приріст товарообороту. У 2021 році зросла питома вага продовольчих товарів у загальному товарообороті країни, що пов'язано зі зростанням попиту на продукти харчування під час пандемії.

В таблиці 2.1 наведено динаміку реалізованої продукції (товарів, послуг) підприємствами сфери торгівлі за період 2017-2021 років.

Таблиця 2.1 – Динаміка обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) торговельними підприємствами та їх частка до загального обсягу, протягом 2017-2021 років

Показник	Роки				
	2017	2018	2019	2020	2021
Всього суб'єктами господарювання, тис. грн	3351185846,0	4110094296,3	4345851191,2	4519524661,7	5994849519,2
з них фізичними особами-підприємцями, тис. грн	289532900,5	345729395,6	387480095,6	451291371,0	609828078,2
у % до загального показника суб'єктів господарювання відповідного виду діяльності	8,6	8,4	8,9	10,0	10,2

Джерело: складено за даними Державної служби статистики України [29]

Протягом аналізованого періоду простежується зростання обсягів реалізованої продукції підприємствами сфери торгівлі, як в цілому, так і його питомої ваги в загальному обсязі реалізованої продукції в Україні. Зокрема, обсяги реалізованої продукції господарюючими суб'єктами сфери торгівлі, зросли з 3351185846,0 тис. грн станом на кінець 2017 року до 5994849519,2 тис. грн станом на кінець 2021 році. В 2017-2021 роках, обсяг реалізованої торговельної продукції фізичними особами-підприємцями має стійку динаміку до збільшення. Станом на кінець 2017 року значення показника склало 289532900,5 тис. грн, тоді як на кінець 2021 року – 609828078,2 тис. грн.

Фінансові результати діяльності підприємств сфери торгівлі відзначаються позитивною тенденцією до зростання. Станом на кінець 2017 року, 75,2 % суб'єктів господарювання торговельної сфери отримали прибутки. В той же період, діяльність 24,8 % торговельних підприємств була збитковою. Розмір отриманих прибутків торговельними підприємствами склав 39296,3 млн

грн, на кінець 2017 року. Станом на кінець 2018 року, торговельні підприємства отримали прибутки в розмірі 86290,5 млн грн. Частка прибуткових підприємств сфери торгівлі склала 77,2 % від загальної кількості торговельних підприємств. В той же період, діяльність 22,8 % підприємств сфери торгівлі була збитковою, а отриманий збиток склав 30351,1 млн грн. В 2019 році, діяльність 77,1 % торговельних підприємств була прибутковою. Сукупний прибуток суб'єктів господарювання сфери торгівлі склав 129113,3 млн грн. Станом на кінець 2020 року, розмір отриманого прибутку підприємствами торгівлі склав 45272,0 млн грн. Питома вага прибуткових торговельних підприємств зменшилася до 74,4 %. Протягом 2021 року, розмір отриманих прибутків суб'єктами господарювання сфери торгівлі України зріс, в порівнянні з попереднім періодом 2020 року та склала 145861,9 млн грн. Діяльність 22,9 % підприємств торгівлі була збитковою, а розмір збитків склав 39022,0 млн грн. На рисунку 2.2 представлено динаміку фінансових результатів торговельних підприємств в 2017-2021 роках.

Таблиця 2.2 – Динаміка фінансових результатів до оподаткування торговельними підприємствами протягом 2017-2021 років

Показник	Роки				
	2017	2018	2019	2020	2021
Фінансовий результат (сальдо) до оподаткування, млн грн	39296,3	86290,5	129113,3	45272,0	145861,9
Фінансовий результат до оподаткування (прибуток), млн грн	89285,4	116641,6	159827,3	118199,0	184883,9
у % до загальної кількості підприємств	75,2	77,2	77,1	74,4	77,1
Фінансовий результат до оподаткування (збиток), млн грн	49989,1	30351,1	30714,0	72927,0	39022,0
у % до загальної кількості підприємств	24,8	22,8	22,9	25,6	22,9

Джерело: складено за даними Державної служби статистики України [29]

Найгірший показник прибутковості отримали підприємства сфери торгівлі за результатами діяльності 2020 року, що пов'язано з пандемією коронавірусу та запровадженими на державному рівні карантинними обмеженнями. Зокрема,

питома вага прибуткових підприємств торгівлі склала 74,4 %, тоді як питома вага збиткових торговельних підприємств склала 25,6 %.

На рисунку 2.3 наведено динаміка чистого прибутку (збитку) отриманого суб'єктами господарювання сфери торгівлі в Україні в 2017-2021 роках. Варто відзначити, що протягом аналізованого періоду, діяльність суб'єктів господарювання сфери торгівлі була прибутковою. Протягом 2017-2019 років, розмір отриманого прибутку торговельними підприємствами склав 4474978,5 тис. грн – 7344150,8 тис. грн відповідно. В 2020 році, розмір отриманого прибутку торговельними підприємствами суттєво зменшився. Станом на кінець 2020 року, суб'єкти господарювання сфери торгівлі отримали чистого прибутку в розмірі 3963314,3 тис. грн. Найбільший розмір чистого прибутку торговельні підприємства отримали на кінець 2021 року, в сумі 13244942,1 тис. грн.

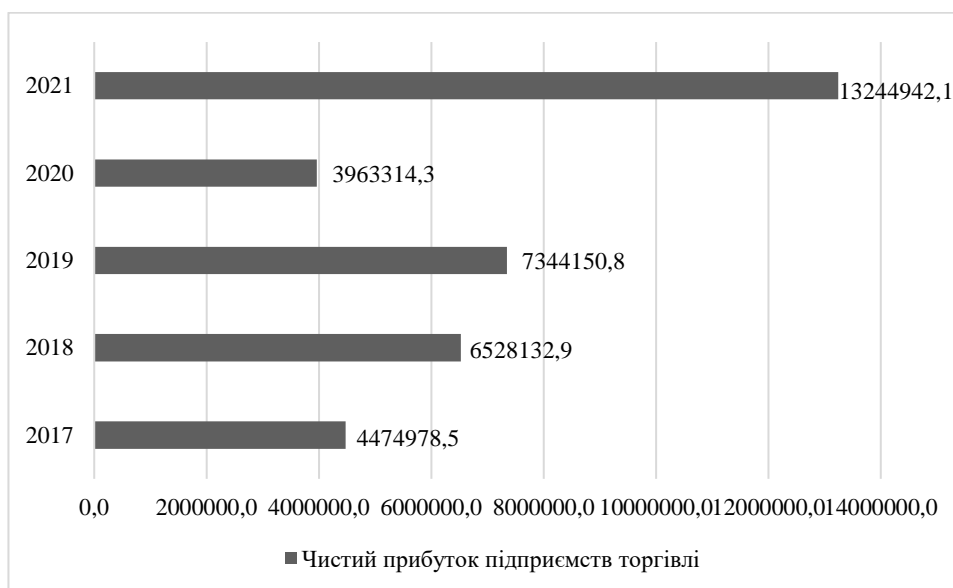

Рисунок 2.3 – Динаміка чистого прибутку (збитку) отриманого торговельними підприємствами протягом 2017-2021 років, тис. грн

Джерело: складено за даними Державної служби статистики України [29]

Таким чином, в аналізованому періоді, діяльність підприємств сфери торгівлі характеризується як позитивними так і негативними кількісними змінами, що знаходять відображення у: «зростанні обсягів обороту роздрібної

торгівлі, зростанні кількості підприємств торгівлі й зайнятих в торгівлі працівників; фінансуванні господарської діяльності підприємств за рахунок короткострокових позикових коштів, що негативно пливає на фінансовий стан підприємства; зменшенні отриманого чистого прибутку підприємствами торгівлі в 2020 році; від'ємним сальдо обороту роздрібної торгівлі та роздрібного товарообороту на початку 2022 року» [23].

Отже, наразі підприємства торговельної сфери України проходять процес адаптації до здійснення своєї діяльності в умовах воєнного стану.

Товариство з обмеженою відповідальністю «ЄЛІДАН» зареєстровано в 2011 році в м. Хмельницькому. Основним видом діяльності товариства є оптова торгівля молочними продуктами, яйцями, харчовими оліями та жирами. Іншими видами діяльності підприємства є: діяльність посередників у торгівлі товарами широкого асортименту; неспеціалізована оптова торгівля; роздрібна торгівля фруктами й овочами в спеціалізованих магазинах.

На основі фінансової звітності ТОВ «ЄЛІДАН», м. Хмельницький (додатки А, Б), здійснено аналіз його фінансово-господарської діяльності. В таблиці 2.3 здійснено порівняльний аналіз динаміки абсолютних та відносних змін активів ТОВ «ЄЛІДАН» в 2020-2022 роках.

Необоротні активи товариства, в аналізованому періоді, склалися лише з основних засобів. Відповідно вартість необоротних активів підприємства відповідає вартості його основним засобам. Вартість основних засобів на кінець 2020 року склав 67,6 тис. грн. На кінець 2021 року, вартість основних засобів підприємства суттєво зменшилася, а саме на 65,8 тис. грн або 97,34 % та склала 1,8 тис. грн. В 2022 році значення показника зменшилося на 100 %, тобто основні засоби, повністю амортизовані, а їхній термін корисної експлуатації завершився. Загальна вартість оборотних активів ТОВ «ЄЛІДАН» на кінець 2020 року склала 10675,7 тис. грн. Протягом 2021 року значення показника зменшилося на 2742,3 тис. грн або 25,69 % та склало 7933,4 тис. грн. В 2022 році загальна вартість оборотних активів підприємства зменшилася на 1757,7 тис. грн або 22,16 % та склала 6175,7 тис. грн.

Таблиця 2.3 – Аналіз абсолютних та відносних змін активів
ТОВ «ЄЛІДАН» в 2020-2022 роках

Показник	2020 рік, тис. грн	2021 рік, тис. грн	2022 рік, тис. грн	Абсолютне відхилення (+,-) тис. грн		Відносне відхилення (приріст / зменшення), %	
				2021 / 2020 рр.	2022 / 2021 рр.	2021 / 2020 рр.	2022 / 2021 рр.
I Необоротні активи							
Основні засоби	67,6	1,8	–	-65,8	-1,8	-97,34	-100
Усього за розділом I	67,5	1,8	–	-65,7	-1,8	-97,33	-100
II Оборотні активи							
Запаси, у тому числі	2075,5	3142,6	5573,2	1067,1	2430,6	51,41	77,34
готова продукція	2074,5	3111,9	5562,0	1037,4	2450,1	50,01	78,73
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	504,6	386,7	365,0	-117,9	-21,7	-23,37	-5,61
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	55,1	170,1	94,9	115	-75,2	208,71	-44,21
Інша поточна дебіторська заборгованість	6642,3	4233,4	115,1	-2408,9	-4118,3	-36,27	-97,28
Гроші та їх еквіваленти	218,7	0,1	27,5	-218,6	27,4	-99,95	27400,0
Витрати майбутніх періодів	0,5	0,5	–	0,0	-0,5	0,00	-100,00
Інші оборотні активи	1179,0	–	–	-1179	0	-100,00	–
Усього за розділом II	10675,7	7933,4	6175,7	-2742,3	-1757,7	-25,69	-22,16
III Необоротні активи, утримуванні для продажу та групи вибуття							
Необоротні активи, утримуванні для продажу та групи вибуття	3,0	3,0	–	0,0	-3	0,00	-100,00
Усього за розділом III	3,0	3,0	–	0,0	-3	0,00	-100,00
Баланс	10746,3	7938,2	6175,7	-2808,1	-1762,5	-26,13	-22,20

Джерело: пораховано за даними звітності підприємства (додатки А, Б).

Основними складовими оборотних активів товариства є запаси, в тому числі готова продукція, адже ТОВ «ЄЛІДАН» є торговельним підприємством. На кінець 2020 року запаси господарюючого суб'єкта склали 2075,5 тис. грн., з яких 2074,5 тис. грн припадали на готову продукцію. Протягом 2021 року, вартість запасів господарюючого суб'єкта зросла на 51,41 % або 1067,1 тис. грн та склала 3142,6 тис. грн, з яких 3111,9 тис. грн – вартість готової продукції. Станом на

кінець 2022 року, значення показника зросло на 2430,6 тис. грн або 77,34 % і склало 5573,2 тис. грн, з яких 5562,0 тис. грн складала вартість готової продукції.

Дебіторська заборгованість ТОВ «ЄЛІДАН» за товари, роботи, послуги, в 2020 року склала 504,6 тис. грн. Протягом 2021 року, значення показника дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги підприємства зменшилося на 117,9 тис. грн або 23,37 % і склало 386,7 тис. грн. На кінець 2022 року, дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги зменшилася на 23,37 тис. грн або 5,61 % та склала 365 тис. грн.

Вартість дебіторської заборгованості господарюючого суб'єкта, за розрахунками з бюджетом мало хвилеподібну тенденцію як в бік зростання, так і зменшення. На кінець 2020 року, значення показника склало 55,1 тис. грн. Протягом 2021 року, показник збільшився на 115 тис. грн або 208,71 % та становив 170,1 тис. грн. На кінець 2022 року вартість дебіторської заборгованості ТОВ «ЄЛІДАН» за розрахунками з бюджетом зменшилася на 75,2 тис. грн або 44,21 % та склав 94,9 тис. грн.

Інша поточна дебіторська заборгованість господарюючого суб'єкта, на кінець 2020 року склала 6642,3 тис. грн. Станом на кінець 2021 року, значення показника зменшилося на 2408,9 тис. грн або 36,27 % та склало 4233,4 тис. грн. В 2022 році інша поточна дебіторська заборгованість ТОВ «ЄЛІДАН» склала 115,1 тис. грн, а її зменшення склало 4118,3 тис. грн або 97,28 %.

Грошові кошти та їх еквіваленти, станом на кінець 2020 року склали 218,7 тис. грн. В 2021 році, грошові кошти господарюючого суб'єкта зменшилася на 218,6 тис. грн або 99,95 % та склала 0,1 тис. грн. На кінець 2022 року показник зріс на 27,4 тис. грн або 27400,0 % і становив 27,5 тис. грн.

Інші оборотні активи товариства, на кінець 2020 року, склали 1179 тис. грн. На кінець 2021-2022 років, їх значення зменшилося на 100 % та дорівнювало нульовому значенню.

Необоротні активи, утримуванні для продажу та групи вибуття, станом на кінець 2020 року, склали 3 тис. грн. Протягом 2021 року, їх значення не змінилося та було на рівні 3 тис. грн. Тоді як, на кінець 2022 року – 0 тис. грн.

Загальний обсяг активів ТОВ «ЄЛІДАН» протягом аналізованого періоду зменшився. Станом на кінець 2020 року, вартість активів господарюючого суб'єкта склала 10746,3 тис. грн. Протягом 2021 року, активи підприємства зменшилися на 2808,1 тис. грн або 26,13 % та склали 7938,2 тис. грн. На кінець 2022 року, активи господарюючого суб'єкта зменшилися на 1762,5 тис. грн або 22,2 % та склали 6175,7 тис. грн. На рисунку 2.4, відображено динаміку активів ТОВ «ЄЛІДАН» в 2020-2022 роках.

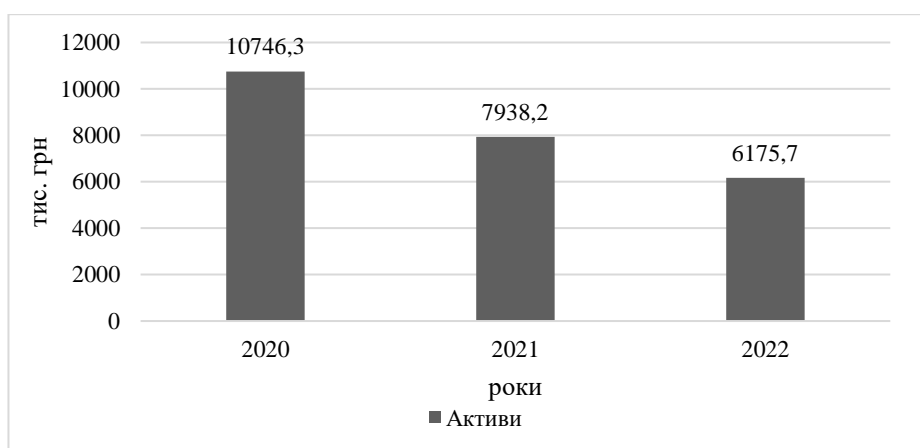

Рисунок 2.4 – Динаміка активів ТОВ «ЄЛІДАН» у 2020-2022 роках

Джерело: побудовано за даними таблиці 2.3

В таблиці 2.4 наведено динаміку пасивів ТОВ «ЄЛІДАН» та здійснено їх горизонтальний аналіз за 2020-2022 роки.

Власний капітал підприємства, протягом аналізованого періоду, складався з додаткового капіталу в сумі 0,1 тис. грн, який протягом 2020-2022 років не змінювався та непокритого збитку. Непокритий збиток ТОВ «ЄЛІДАН» в 2020 році, склав 147,9 тис. грн. В 2021 році, непокритий збиток товариства зменшився на 47,8 тис. грн або 32,32 % та склав 100,1 тис. грн. Станом на кінець 2022 року, непокритий збиток підприємства зріс, в порівнянні з 2021 роком, на 289,6 тис. грн або 289,31 % та склав 389,7 тис. грн. Непокритий збиток спричинив від'ємне значення власного капіталу господарюючого суб'єкта, яке на кінець: 2020 року склало 147,8 тис. грн, 2021 року – 100 тис. грн, 2022 року – 389,6 тис. грн. Від'ємне значення власного капіталу ТОВ «ЄЛІДАН» показує, що на

підприємстві відсутній власний капітал і весь обсяг майна створений за рахунок позикових коштів. Вказане, підтверджується перевищенням позикового капіталу ТОВ «ЄЛІДАН» над його активами. Тобто, негативний власний капітал, в 2020-2022 роках, означає, що підприємство понесло збитки протягом попередніх періодів, настільки, що існуючий нерозподілений прибуток був перевищений, що збільшує ризик ймовірності банкрутства ТОВ «ЄЛІДАН».

Таблиця 2.4 – Аналіз динаміки пасивів ТОВ «ЄЛІДАН» у 2020-2022 роках

Показник	2020 рік, тис. грн	2021 рік, тис. грн	2022 рік, тис. грн	Абсолютне відхилення (+,-) тис. грн		Відносне відхилення (приріст / зменшення), %.	
				2021 / 2020 рр.	2022 / 2021 рр.	2021 / 2020 рр.	2022 / 2021 рр.
I Власний капітал							
Додатковий капітал	0,1	0,1	0,1	0	0	0,00	0,00
Непокритий збиток	-147,9	-100,1	-389,7	-47,8	289,6	-32,32	289,31
Усього за розділом I	-147,8	-100,0	-389,6	-47,8	289,6	-32,34	289,60
III Поточні зобов'язання							
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	3481,8	2250,2	821,8	-1231,6	-1428,4	-35,37	-63,48
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	9,3	4,9	3,6	-4,4	-1,3	-47,31	-26,53
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування	19,4	19,4	7,8	0	-11,6	0,00	-59,79
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці	55,5	40,5	31,2	-15	-9,3	-27,03	-22,96
Інші поточні зобов'язання	7328,1	5723,2	5700,9	-1604,9	-22,3	-21,90	-0,39
Усього за розділом III	10894,1	8038,2	6565,3	-2855,9	-1472,9	-26,22	-18,32
Баланс	10746,3	7938,2	6175,7	-2808,1	-1762,5	-26,13	-22,20

Джерело: пораховано за даними звітності підприємства (додатки А, Б).

Поточні зобов'язання ТОВ «ЄЛІДАН» складаються з поточної кредиторської заборгованості та інших поточних зобов'язань підприємства. Динаміку поточних зобов'язань та власного капіталу підприємства в 2020-2022 роках, відображено на рисунку 2.5.

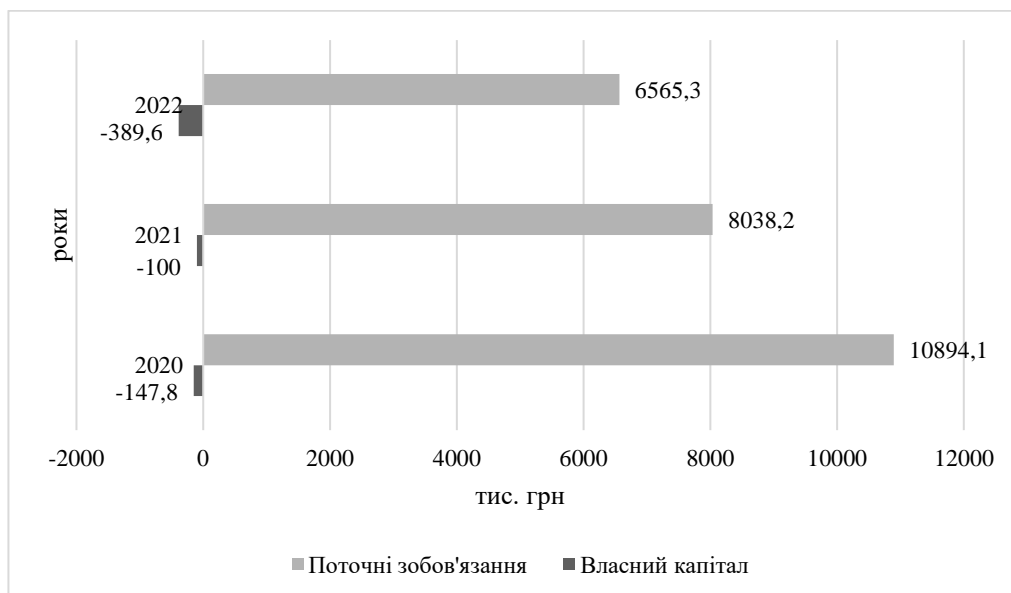

Рисунок 2.5 – Динаміка власного капіталу та поточних зобов'язань ТОВ «ЄЛІДАН» у 2020-2022 роках

Джерело: побудовано за даними таблиці 2.4

Загальна вартість поточних зобов'язань ТОВ «ЄЛІДАН» протягом аналізованого періоду, зменшується. На кінець 2020 року їх сума склала 10894,1 тис. грн. Протягом 2021 року, вартість поточних зобов'язань товариства зменшилася на 2855,9 тис. грн або 26,22 % та склала 8038,2 тис. грн. На кінець 2022 року, значення показника склало 6565,3 тис. грн, що на 18,32 % або 1472,9 тис. грн менше, ніж у 2021 році.

Поточна кредиторська заборгованість ТОВ «ЄЛІДАН» за товари, роботи, послуги в 2020 році склала 3481,8 тис. грн. Станом на кінець 2021 року, значення показника зменшилося на 1231,6 тис. грн або 35,37 % та склало 2250,2 тис. грн. На кінець 2022 показник зменшився на 1428,4 тис. грн або 63,48 % та склав 821,8 тис. грн.

Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом, станом на кінець 2020 року склала 9,3 тис. грн. Показник кредиторської заборгованості за розрахунками з бюджетом, протягом 2021 року, зменшився на 4,4 тис. грн або 47,31 % та становив 4,9 тис. грн. Станом на кінець 2022 року, вказаний показник зменшився на 1,3 тис. грн або 26,53 % та склав 3,6 тис. грн.

Поточна кредиторська заборгованість ТОВ «ЄЛІДАН» за розрахунками зі страхування в 2020 році склала 19,4 тис. грн. В 2021 році показник залишився на рівні попереднього року. Станом на кінець 2022 року, поточна кредиторська заборгованість підприємства за розрахунками зі страхування склала 7,8 тис. грн, а її абсолютне значення зменшилося, в порівнянні з аналогічним періодом попереднього року, на 11,6 тис. грн або 59,79 %.

Поточна кредиторської заборгованості ТОВ «ЄЛІДАН» за розрахунками з оплати праці, на кінець 2020 року склала 55,5 тис. грн. Протягом 2021 року, показник заборгованості по оплаті праці зменшився на 15 тис. грн або 27,03 % та склав 40,5 тис. грн. Станом на кінець 2022 року, абсолютне значення показника склало 31,2 тис. грн та зменшилося, протягом року, на 9,3 тис. грн або 22,96 %.

Вартість інших поточних зобов'язань господарюючого суб'єкта, станом на кінець 2020 року, склала 7328,1 тис. грн. Протягом 2021 року, абсолютне значення інших поточних зобов'язань зменшилося 1604,9 тис. грн та склало 5723,2 тис. грн. На кінець 2022 року, вартість інших зобов'язань суб'єкта господарювання, зменшилася, в порівнянні з 2021 роком, на 0,39 % або 22,3 тис. грн та склала 5700,9 тис. грн.

Загалом, протягом досліджуваного періоду, варто відзначити, що ТОВ «ЄЛІДАН» загрожує ризик банкрутства, адже у підприємства від'ємне значення власного капіталу. Загальна сума зобов'язань ТОВ «ЄЛІДАН» перевищує загальну суму його активів, тобто весь обсяг майна товариства створений за рахунок позикових коштів. Це негативно відображається на діяльності підприємства, оскільки власний капітал виступає фінансовою основою діяльності господарюючого суб'єкта.

2.2 Напрями покращення оцінки фінансових результатів діяльності ТОВ «ЄЛІДАН»

Фінансові результати діяльності господарюючих суб'єктів оцінюються за допомогою абсолютних та відносних показників. Абсолютні показники включають прибуток (збиток) за товарами (робітами, послугами); балансовий (валовий) прибуток; чистий прибуток. Відносні показники базуються на розрахунку різних співвідношень доходів та витрат підприємства, що називаються рентабельністю. Економічний зміст показників рентабельності полягає у тому, що він характеризує прибуток, який отриманий з кожної гривні капіталу вкладеного в діяльність підприємства [31]. Оцінка динаміки формування фінансових результатів діяльності ТОВ «ЄЛІДАН» в 2020-2022 роках, яку представлена в таблиці 2.5.

Таблиця 2.5 – Фінансові результати діяльності ТОВ «ЄЛІДАН» у 2020-2022 роках

Показник	2020 р., тис. грн	2021 р., тис. грн	2022 р., тис. грн	Абсолютне відхилення (+,-) тис. грн		Відносне відхилення (приріст/ зменшення), %	
				2021 / 2020 рр.	2022 / 2021 рр.	2021 / 2020 рр.	2022 / 2021 рр.
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	44917,9	29102,6	19805,2	-15815,3	-9297,4	-35,21	-31,95
Інші операційні доходи	297,6	56,3	25,1	-241,3	-31,2	-81,08	-55,42
Інші доходи	1469,9	449,9	4,6	-1020	-445,3	-69,39	-98,98
Разом доходи	46685,4	29608,8	19834,9	-17076,6	-9773,9	-36,58	-33,01
Собівартість реалізованої продукції	42389,8	26376,8	17447,6	-16013	-8929,2	-37,78	-33,85
Інші операційні витрати	4225,6	3173,7	2299,5	-1051,9	-874,2	-24,89	-27,55
Разом витрати	46615,4	29550,5	19747,1	-17064,9	-9803,4	-36,61	-33,18
Фінансовий результат до оподаткування	70,0	58,3	87,8	-11,7	29,5	-16,71	50,60
Податок на прибуток	12,6	10,5	15,8	-2,1	5,3	-16,67	50,48
Чистий прибуток	57,4	47,8	72,0	-9,6	24,2	-16,72	50,63

На основі проведеної оцінки фінансових результатів діяльності ТОВ «ЄЛІДАН», відзначимо, що протягом аналізованого періоду, чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) зменшується, що свідчить про скорочення діяльності підприємства. В 2020 році господарюючий суб'єкт отримав 44917,9 тис. грн чистого доходу від реалізації продукції. Станом на кінець 2021 року, зменшення доходу від реалізації продукції склав 15815,3 тис. грн або 35,21 %. Його розмір склав 29102,6 тис. грн. Зменшення доходу від реалізації продукції пояснюється суттєвим зменшенням торговельної (основної) діяльності підприємства та скороченням його частки на ринку. Станом на кінець 2022 року, чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) ТОВ «ЄЛІДАН» зменшився на 9297,4 тис. грн або 31,95 % та склав 19805,2 тис. грн.

Інші операційні доходи господарюючого суб'єкта, в 2020 році склали 297,6 тис. грн. В 2021 році значення показника склало 56,3 тис. грн та зменшилося, в порівнянні з аналогічним періодом попереднього року, на 241,3 тис. грн або 81,08 %. Протягом 2022 року, інші операційні доходи господарюючого суб'єкта зменшилися на 31,2 тис. грн або 55,42 % та склали 25,1 тис. грн.

Інші доходи ТОВ «ЄЛІДАН» в 2020 році склали 1469,9 тис. грн. Розмір отриманих інших доходів, станом на кінець 2021 року, зменшився на 1020 тис. грн або 69,39 % та склав 449,9 тис. грн. В 2022 році отримані інші доходи підприємства склали 4,6 тис. грн. Їх абсолютне зменшення склало 445,3 тис. грн або 98,98 %.

Загальний розмір отриманих доходів ТОВ «ЄЛІДАН», на кінець 2020 року, склав 46685,4 тис. грн. Станом на кінець 2021 року, доходи господарюючого суб'єкта скоротилися на 17076,6 тис. грн або 36,58 %, та склали 29608,8 тис. грн. В 2022 році, підприємство отримало 19834,9 тис. грн доходів, що на 9773,9 тис. грн або 33,01 % менше за показник попереднього звітного періоду.

Загальний розмір витрат понесених підприємством в 2020 році, склав 46615,4 тис. грн. Станом на кінець 2021 року, загальний розмір витрат товариства зменшився на 17064,9 тис. грн або 36,61 % та склав 29550,5 тис. грн. На кінець

2022 року розмір витрат понесених підприємством, склав 19747,1 тис. грн, що менше від попереднього року, на 9803,4 тис. грн або 33,18 %.

На рисунку 2.6 представлено динаміку отриманих доходів та понесених витрат підприємством в 2020-2022 роках.

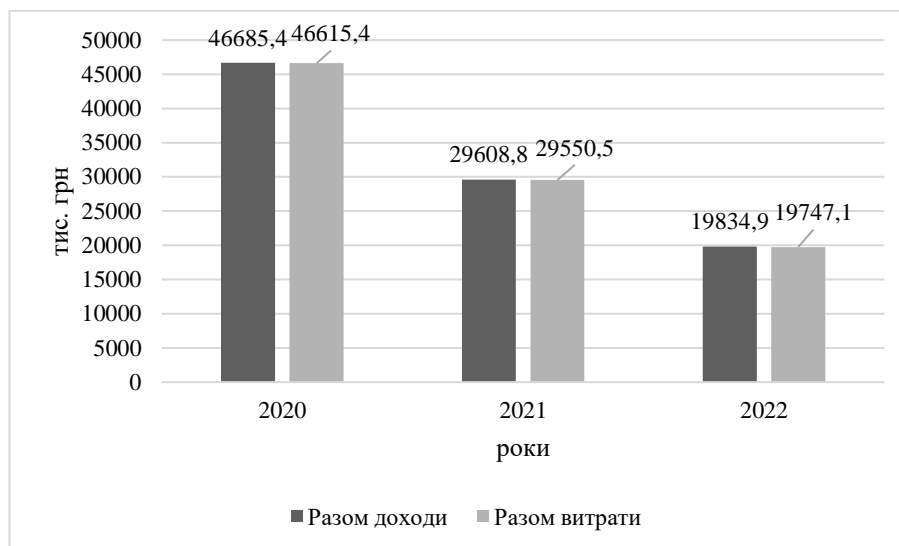

Рисунок 2.6 – Динаміка отриманих доходів та понесених витрат ТОВ «ЄЛІДАН» в 2020-2022 роках

Джерело: побудовано за даними таблиці 2.5

В 2020 році собівартість реалізованої продукції ТОВ «ЄЛІДАН» склала 42389,8 тис. грн. Станом на кінець 2021 року, собівартість реалізованої продукції господарюючого суб'єкта, зменшилася, в порівнянні з попереднім роком, на 16013 тис. грн або 37,78 % та склала 26376,8 тис. грн. На кінець 2022 року, собівартість реалізованої продукції підприємства зменшилася на 8929,2 тис. грн або 33,85 % та склала 17447,6 тис. грн.

Інші операційні витрати господарюючого суб'єкта, в 2020 році, склали 4225,6 тис. грн. Станом на кінець 2021 року, розмір інших операційних витрат підприємства зменшився на 1051,9 тис. грн або на 24,89 % та склав 3173,7 тис. грн. Станом на кінець 2022 року, інші операційні витрат підприємства склали 2299,5 тис. грн, що на 27,55 % або 874,2 тис. грн менше, ніж у попередньому звітному періоді.

В результаті перевищення загальної суми отриманих підприємством доходів над понесеними витратами, ТОВ «ЄЛІДАН» отримав позитивний фінансовий результат до оподаткування, який в 2020 році склав 70 тис. грн. На кінець 2021 року фінансовий результат підприємства до оподаткування, склав 58,3 тис. грн та зменшився в порівнянні з попереднім звітним періодом на 11,7 тис. грн, або на 16,71 %. На кінець 2022 року, фінансові результати діяльності підприємства до оподаткування, зросли на 29,5 тис. грн або 50,6 % та склали 87,8 тис. грн.

ТОВ «ЄЛІДАН» перебуває на загальній системі оподаткування. Податок на прибуток, сплачений підприємством в 2020 році склав 12,6 тис. грн, в 2021 році – 10,5 тис. грн, в 2022 році – 15,8 тис. грн.

За результатами здійснення фінансово-господарської діяльності в 2020 році ТОВ «ЄЛІДАН» отримало прибуток в розмірі 57,4 тис. грн. Розмір отриманого підприємством чистого прибутку, в 2021 році, зменшився на 9,6 тис. грн або 16,72 % та склав 47,8 тис. грн. На кінець 2022 року, розмір отриманого чистого прибутку склав 72 тис. грн, що більше в порівнянні з попереднім звітним періодом на 24,2 тис. грн або 50,63 %. Динаміку зміни розміру чистого прибутку отриманого ТОВ «ЄЛІДАН», в 2020-2022 роках наведено на рисунку 2.7.

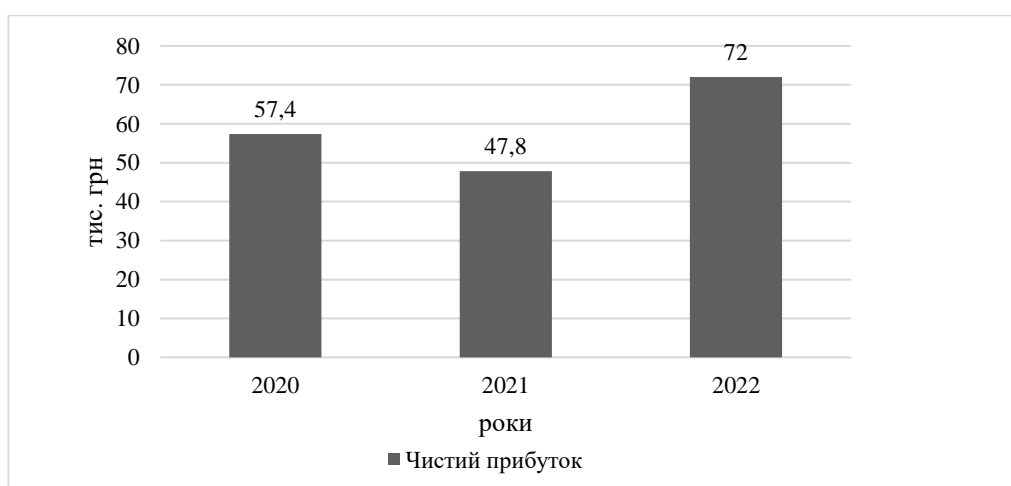

Рисунок 2.7 – Динаміка чистого прибутку ТОВ «ЄЛІДАН» у 2020-2022 роках

Джерело: побудовано за даними таблиці А1 додатку А

Показники рентабельності є відносною характеристикою фінансових результатів діяльності підприємства, а також є важливим фактором середовища формування прибутку господарюючим суб'єктом. Тому рентабельність є невід'ємною частиною порівняльного аналізу та оцінки фінансових результатів діяльності підприємства. Аналіз показників рентабельності діяльності ТОВ «ЄЛІДАН» в 2020-2022 роках, представлена в таблиці 2.6.

Таблиця 2.3 – Аналіз показників рентабельності, які характеризують ефективність використання ресурсів ТОВ «ЄЛІДАН» в 2020-2022 роках

Показник	2020 р., %	2021 р., %	2022 р., %	Відхилення (+,-), відсоткових пункти	
				2021 / 2020 рр.	2022 / 2021 рр.
Рентабельність активів	0,7	0,5	1,0	-0,2	0,5
Рентабельність власного капіталу	-32,0	-39,0	-29,0	7,0	-10,0
Рентабельність діяльності	0,1	0,2	0,4	0,1	0,2
Рентабельність собівартості продукції	0,1	0,2	0,4	0,1	0,2
Рентабельність продукції	0,1	0,2	0,4	0,1	0,2

Джерело: пораховано за даними звітності підприємства (додатки А, Б).

Рентабельність активів підприємства в 2020 році склала 0,7 %. На кінець 2021 року, показник рентабельності активів зменшився на 0,2 відсоткових пункти і склав 0,5 %. В 2022 році показник рентабельності активів ТОВ «ЄЛІДАН» має тенденцію до зростання на 0,5 відсоткових пункти, його значення склало 1,0 %, а отже господарська та фінансова діяльність підприємства покращилася.

Рентабельність власного капіталу ТОВ «ЄЛІДАН» в 2020 році склав -32,0 %. На кінець 2021 року значення показника зросло на 7,0 відсоткових пункти та склало -39,0 %. В 2022 році показник рентабельності власного капіталу підприємства мав від'ємне значення та склав -29,0 %. Від'ємне значення рентабельності власного капіталу пов'язано з від'ємним значенням власного капіталу підприємства. Показник вказує на те, що в підприємства відсутній достатній обсяг власного капіталу для здійснення господарської діяльності.

Рентабельність діяльності ТОВ «ЄЛІДАН», протягом аналізованого періоду, показує тенденцію до зростання. Станом на кінець 2020 року, показник рентабельності діяльності склав 0,1 %. В 2021 році значення показника змінилося в бік зростання на 0,1 відсоткових пункти та склав 0,2 %. На кінець 2022 року, рівень рентабельності діяльності підприємства збільшився на 0,2 відсоткових пункти. Значення показника склало, на кінець року, 0,4 %. Варто зауважити, що ефективність діяльності підприємства покращилася, що пов'язано з зростанням чистого прибутку підприємства та зменшенням собівартості і витрат. Але все ж значення показника залишається низьким, адже товариство несе багато витрат.

Основна діяльність підприємства (торговельна діяльність), протягом аналізованого періоду, покращилася за рахунок зростання показника рентабельності собівартості продукції. Рівень рентабельності собівартості продукції на кінець 2020 року склав 0,1 %. Станом на кінець 2021 року, значення показника зросло на 0,1 відсоткових пункти та склало 0,2 %. На кінець 2022 року, рівень рентабельності собівартості продукції підприємства зріс на 0,2 відсоткових пункти та склав 0,4 %. Таким чином, можна зробити висновки, що в кожній заробленій гривні міститься 0,4 % валового прибутку.

Прибутковість підприємства від основної діяльності, протягом 2020-2022 років, характеризується тенденцією до покращення. Про що свідчить рівень рентабельності продукції ТОВ «ЄЛІДАН», який на кінець 2020 року склав 0,1 %. На кінець 2021 року, значення показника рентабельності продукції склало 0,2 %. Показник зріс, протягом року на 0,001 відсоткових пункти. В 2022 році, рівень рентабельності продукції господарюючого суб'єкта зріс на 0,2 відсоткових пункти та склав 0,4 % на кінець року.

З дослідження фінансових результатів ТОВ «ЄЛІДАН» та розрахунку показників ефективності його діяльності, можна зробити висновки, що в аналізованому періоді діяльність підприємства є прибутковою, проте неефективною. Такого висновку ми дійшли завдяки розрахунку основних показників, таких як рентабельність активів, рентабельність діяльності підприємства, рентабельність власного капіталу та інші. Чим вищий рівень

рентабельності, тим вища ефективність фінансово-господарської діяльності підприємства. Показники рентабельності підприємства мають низьке значення, що свідчить про нестабільний вплив структури капіталу та фінансування товариства на її рентабельність.

Варто відзначити, що суттєвий вплив на фінансові результати діяльності ТОВ «ЄЛІДАН» спричинили криза коронавірусу, а також воєнні дії на території України. Зазначене, зумовило нові та посилило деякі з існуючих проблем діяльності ТОВ «ЄЛІДАН». Зокрема, порушення ланцюгів постачань та скорочення попиту на товари підприємства, спричинило пошук нових ділових партнерів та клієнтів, напрямів оптимізації витрат підприємства і фінансової підтримки. Через падіння попиту, скорочення замовлень клієнтів, зменшилися грошові потоки від основної діяльності підприємства. Внаслідок чого ТОВ «ЄЛІДАН» переглянуло свою базу витрат, скоротивши витрати на персонал і відклавши виплати постачальникам.

Виходячи з викладеного, ми дійшли висновків, що підприємство має проводити якісну оцінку фінансових результатів діяльності, яка допоможе вчасно виявити існуючі проблеми ТОВ «ЄЛІДАН». Головним завданням аналізу та оцінки фінансових результатів діяльності підприємства є: оцінювання динаміки абсолютних показників фінансових результатів діяльності господарюючого суб'єкта; визначення спрямованості і розміру впливу окремих факторів внутрішнього і зовнішнього середовища на прибутковість підприємства та рівень його рентабельності; виявлення й оцінювання можливих резервів зростання прибутку і рентабельності підприємства.

Досягнення визначених завдань можливе за умови комплексного підходу до оцінки фінансових результатів діяльності ТОВ «ЄЛІДАН», оскільки спроба механічного розрахунку набору окремих показників не дає змогу виявити причини відхилень та пояснити природу їх виникнення. Тому для здійснення комплексної оцінки фінансових результатів діяльності ТОВ «ЄЛІДАН» пропонуємо використовувати узагальнену модель оцінки, яка представлена на рисунку 2.8.

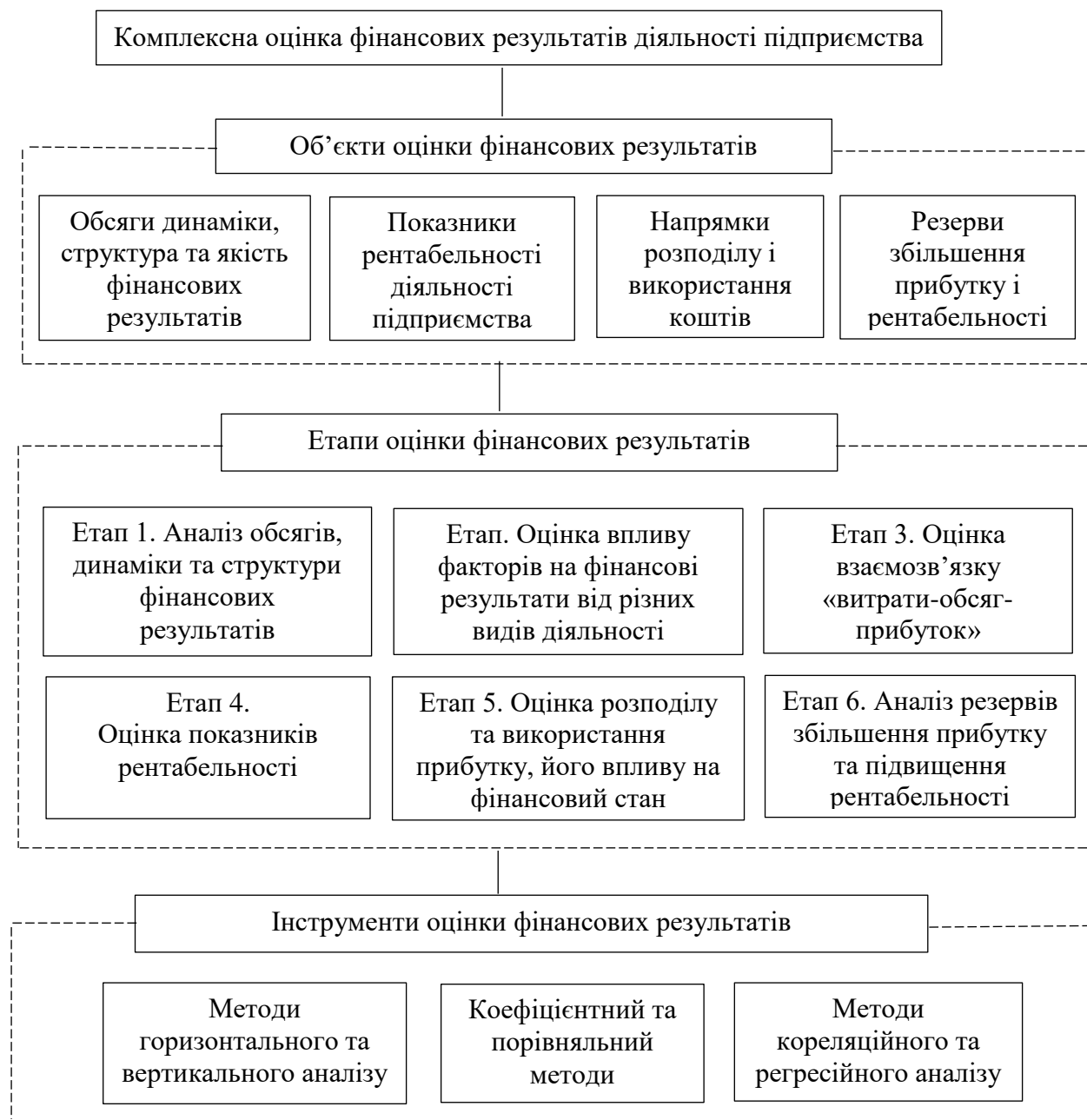

Рисунок 2.8 – Комплексна оцінки фінансових результатів діяльності підприємства

Джерело: систематизовано на основі [3, 31]

Наведені напрями оцінки фінансових результатів діяльності підприємства, безумовно, не є вичерпні, а їх коло залежить від потреб користувачів аналітичної інформації, специфіки діяльності господарюючого суб'єкта та викликів сьогодення. Оцінка фінансових результатів діяльності підприємства не може

бути обмежена лише розрахунком окремого напрямку чи групи показників. Кожен із об'єктів оцінки фінансових результатів, дає інформацію про ефективність діяльності підприємства в певному розрізі й лише комплексне використання усіх груп оцінки уможливить отримання найбільш повного уявлення про поточний стан і подальші можливості господарюючого суб'єкта.

Кінцевою метою оцінки фінансових результатів діяльності підприємства, в тому числі ТОВ «ЄЛІДАН» є визначення резервів підвищення його прибутковості. Щоб їх реалізувати необхідно застосувати наступні заходи [3]:

- вивчити та виявити причини виникнення витрат фінансових ресурсів на матеріальні та інші витрати підприємства;

- підвищити у складі реалізації частку дрібнооптової товарної продукції;

- дослідити цінову політику підприємства, порівняти з цінами конкурентів та купівельною спроможністю споживачів;

- покращити рекламну діяльність підприємства, дослідити ефективність окремих рекламних заходів;

- розробити і ввести ефективну систему матеріального стимулювання менеджерів з продажу, які будуть тісно пов'язані з обсягами продажу окремих видів продукції;

- здійснювати постійний контроль за умовами зберігання і транспортування товарної продукції.

Впровадження зазначених заходів дозволить виявити та реалізувати резерви збільшення прибутковості ТОВ «ЄЛІДАН» та підвищити рівень ефективності його фінансово-господарської діяльності.

Висновки

В першому розділі кваліфікаційної роботи, на основі аналітичного огляду розвитку сутності поняття «фінансові результати», варто відзначити незавершеність і певну суперечність щодо його трактування. Існуючі розбіжності, дали змогу узагальнити характерні ознаки фінансового результату та підходи до його трактування. У процесі проведеного дослідження, було виявлено різні підходи до класифікації фінансових результатів. В роботі згруповано найбільш вагомими класифікаційні ознаки поділу фінансових результатів, які відображають практичне спрямування та можуть бути використані для досягнення поставлених цілей підприємством. В кваліфікаційній роботі обґрунтовано, що формування фінансового результату господарюючого суб'єкта включає ряд послідовних етапів, що передбачає визначення: чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг); валового прибутку (збитку); фінансових результатів від операційної діяльності; фінансових результатів до оподаткування; чистого фінансового результату підприємства (прибутку, збитку). В науковій літературі виокремлено ряд підходів до оцінки та аналізу фінансових результатів діяльності підприємства, що сприяло узагальненню видів оцінки фінансових результатів діяльності підприємства.

В другому розділі кваліфікаційної роботи здійснено аналіз фінансових результатів діяльності торговельних підприємств України за 2017-2021 роки, так як в зв'язку з воєнним станом органи державної статистики призупинили оприлюднення статистичної інформації за 2022-2023 роки. Під час війни торговельні підприємства зіштовхнулися з рядом проблем, серед яких: зростання цін на сировину або матеріали, складнощі з перевезенням товарів Україною, зменшення попиту на продукцію або послуги. В 2017-2021 роках кількості суб'єктів господарювання оптової та роздрібною торгівлі зменшилася з 837797 од. до 777419 од. на що вплинула пандемія Covid-19. У 2021 році зросла питома

вага продовольчих товарів у загальному товарообороті країни, що пов'язано зі зростанням попиту на продукти харчування під час пандемії. Фінансові результати діяльності підприємств сфери торгівлі відзначаються позитивною тенденцією до зростання. На кінець 2021 року, розмір отриманих прибутків суб'єктами господарювання сфери торгівлі України зріс та склала 145861,9 млн грн. Протягом аналізованого періоду, діяльність суб'єктів господарювання сфери торгівлі була прибутковою. Найбільший розмір чистого прибутку торгівельні підприємства отримали на кінець 2021 року, в сумі 13244942,1 тис. грн. В роботі, було здійснено аналіз фінансово-господарської діяльності ТОВ «ЄЛІДАН» в 2020-2022 роках, яке засновано в 2011 році. Основним видом діяльності товариства є оптова торгівля молочними продуктами, яйцями, харчовими оліями та жирами. Загальний обсяг активів ТОВ «ЄЛІДАН» протягом аналізованого періоду зменшився. Станом на кінець 2020 року, вартість активів господарюючого суб'єкта склала 10746,3 тис. грн, на кінець 2021 року – 7938,2 тис. грн, на кінець 2022 року – 6175,7 тис. грн. Власний капітал підприємства, протягом аналізованого періоду, складався з додаткового капіталу в сумі 0,1 тис. грн, який протягом 2020-2022 років не змінювався та непокритого збитку. Непокритий збиток спричинив від'ємне значення власного капіталу господарюючого суб'єкта, яке на кінець: 2020 року склало 147,8 тис. грн, 2021 року – 100 тис. грн, 2022 року – 389,6 тис. грн. На підприємстві відсутній власний капітал і весь обсяг майна ТОВ «ЄЛІДАН» створений за рахунок позикових коштів. Від'ємне значення власного капіталу, пояснюється понесеними, підприємством, збитками в минулих періодах, що спричинило перевищення нерозподіленого прибутку. Поточні зобов'язання ТОВ «ЄЛІДАН» складаються з поточної кредиторської заборгованості та інших поточних зобов'язань підприємства. Оцінку фінансових результатів діяльності ТОВ «ЄЛІДАН» було здійснено за допомогою абсолютних та відносних показників. Загальний розмір отриманих доходів ТОВ «ЄЛІДАН», на кінець 2020 року, склав 46685,4 тис. грн, на кінець 2021 року – 29608,8 тис. грн., на кінець 2022 року – 19834,9 тис. грн. Загальний розмір витрат понесених підприємством в 2020 році становив 46615,4

тис. грн., в 2021 році – 29550,5 тис. грн, в 2022 році – 19747,1 тис. грн. В результаті перевищення загальної суми отриманих підприємством доходів над понесеними витратами, ТОВ «ЄЛІДАН» отримав прибуток, який в 2020 році склав 57,4 тис. грн, в 2021 році – 47,8 тис. грн, в 2022 році – 72,0 тис. грн. На основі розрахунку показників рентабельності ТОВ «ЄЛІДАН», можна зробити висновки, що в аналізованому періоді діяльність підприємства є прибутковою, проте неефективною. Показники рентабельності підприємства мають низьке значення, що свідчить про порушення структури капіталу та фінансування товариства. Суттєвий вплив на фінансові результати діяльності ТОВ «ЄЛІДАН» спричинили криза коронавірусу, а також воєнні дії на території України. Що зумовило нові та посилило деякі з існуючих проблем діяльності ТОВ «ЄЛІДАН». Зокрема, порушення ланцюгів постачань та скорочення попиту на товари підприємства, спричинило пошук нових ділових партнерів та клієнтів, напрямів оптимізації витрат підприємства і фінансової підтримки. Через падіння попиту, скорочення замовлень клієнтів, зменшилися грошові потоки від основної діяльності підприємства. Внаслідок чого ТОВ «ЄЛІДАН» переглянуло свою базу витрат, скоротивши витрати на персонал і відклавши виплати постачальникам. Виходячи з викладеного, ми дійшли висновків, що підприємство має проводити якісну та комплексну оцінку фінансових результатів діяльності, яка допоможе вчасно виявити існуючі проблеми ТОВ «ЄЛІДАН». Кінцевою метою оцінки фінансових результатів ТОВ «ЄЛІДАН» є визначення резервів підвищення його прибутковості, на основі застосування наступних заходів: виявлення причини виникнення витрат фінансових ресурсів на матеріальні та інші витрати підприємства; підвищення у складі реалізації частки дрібнооптової товарної продукції; вивчення цінової політики підприємства, на основі порівняння цін з цінами конкурентів та купівельною спроможністю споживачів; покращення рекламної діяльності підприємства; здійснення постійного контролю за умовами зберігання і транспортування товарної продукції. Впровадження зазначених заходів дозволить виявити та реалізувати резерви збільшення прибутковості ТОВ «ЄЛІДАН».

Список використаних джерел

1. Войтов І. М. Управління фінансовими результатами підприємства / І. М. Войтова, Р. В. Луговський // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2014. – № 46. – С. 267–271.
2. Вороніна О. О. Управління фінансовим результатом промислового підприємства : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04. Харків, 2009. – 23 с.
3. Глушко А. Д. Методичні засади аналізу фінансових результатів діяльності підприємства / А. Д. Глушко, А. О. Грачова // Ефективна економіка. – 2019. – № 6. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=7106> (дата звернення: 04.05.2023).
4. Глущенко А. М. Прогнозування фінансових результатів діяльності металургійних підприємств / А. М. Глущенко // Економіка і суспільство. – 2018. – № 19. – С. 1400-1408.
5. Іщенко Н. А. Фінансові результати діяльності малих підприємств та особливості їх формування / Н. А. Іващенко // Бізнес Інформ. – 2020. – №5. – С. 388-393.
6. Кононенко Ж. А. Прогнозування фінансових результатів як елемент планування розвитку діяльності підприємства / Ж. А. Кононенко, О. С. Песцова-Світалка, В. О. Петренко // Інфраструктура ринку. – 2019. – Вип. 36. – С. 171-177.
7. Куцик П. О. Аналітичне забезпечення управлінням формування фінансових результатів суб'єктів бізнесу / П. О. Куцик, Р. М. Воронко, К. І. Редченко, О. С. Воронко // Вісник Львівського торговельно-економічного університету. – 2021. – № 62. – С. 4-11.
8. Лесюк А. С. Оцінка фінансових результатів діяльності підприємств в Україні / А. С. Лесюк // Агросвіт. – 2020. – № 15. – С. 67-73.
9. Лопатовський В. Г. Особливості формування та використання інформації про фінансові результати діяльності господарюючого суб'єкта як результативного показника його обліку і звітності / В. Г. Лопатовський,

Р. І. Красуцький // Вісник Хмельницького національного університету. – 2022. – № 1. – С. 142-147.

10. Маринович І. Фінансові результати діяльності підприємства: підходи до трактування / І. Маринович, О. Вашків // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/45818/1%87.pdf> (дата звернення: 12.03.2023).

11. Масюк Ю. В. Управління фінансовими результатами діяльності сільськогосподарського підприємства / Ю. В. Масюк, В. Ю. Баюн // Економіка та держава. – 2021. – № 10. – С. 93-96.

12. Мелень О. В. Дослідження та аналіз проблемних питань організації обліку фінансових результатів / О. В. Мелень, О. Д. Майструк // Економіка і суспільство. – 2017. – №13. – С. 1385-1390.

13. Міжнародний стандарт фінансової звітності для малих та середніх підприємств, виданий Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку / Офіційний сайт Верховної Ради України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_063 (дата звернення: 10.03.2023).

14. Міжнародний стандарт фінансової звітності, виданий Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_010 (дата звернення: 10.03.2023).

15. Мних Є. В. Фінансовий аналіз : підручник / Є. В. Мних, Н. С. Барабаш. – К. : Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2014. – 536 с.

16. Москалюк Г. О. Сучасні проблеми обліку фінансових результатів діяльності підприємств / Г. О. Москалюк, М. І. Чердакоглова // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://core.ac.uk/download/pdf/147040661.pdf> (дата звернення: 12.03.2023).

17. Нагорна І. В. Облік і аналіз фінансового результату в системі управління підприємством / І. В. Нагорна, В. О. Бондаренко // Ефективна економіка. – 2021. – № 11. [Електронний ресурс]. Режим доступу:

http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2021/105.pdf. (дата звернення: 06.03.2023).

18. Назаренко О. В. Фінансові результати: сутність та особливості організації бухгалтерського обліку / О. В. Назаренко, Р. В. Лукаш // Інвестиції: практика та досвід. – 2018. – № 22. – С. 19-25.

19. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід»: Наказ Міністерства фінансів України № z0860-99, від 29.11.1999 р. / Офіційний сайт Верховної ради України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text> (дата звернення: 18.03.2023).

20. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: Наказ Міністерства фінансів України № z0027-00, від 31.12.1999 р. / Офіційний сайт Верховної ради України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text> (дата звернення: 18.03.2023).

21. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: затв. наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення: 18.03.2023).

22. Орехова А. І. Організаційні аспекти та проблеми обліку фінансових результатів діяльності підприємства / А. І. Орехова, В. С. Толстошесєва // Держава та регіони. – 2021. – № 6 (123). – С. 140-143.

23. Пашкуда Т. В. Напрямки розвитку торгівлі в Україні в умовах воєнного стану / Т. В. Пашкуда, А. І. Афенді // Економіка та суспільство. – 2022. – № 43. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1759/1695> (дата звернення: 10.04.2023).

24. Піскун А. В. Економічна сутність фінансового результату підприємства / А. В. Піскун // Наукові перспективи. – 2023. – № 2 (32). – С. 327-339.

25. Ратушна О. П. Облік і аналіз фінансових результатів: методика та організація : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.09. Київ, 2013. – 18 с.
26. Руда Р. В. Аналіз ефективної діяльності підприємства: необхідність та методика / Р. В. Руда // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. – 2012. – № 4(20). – С. 109–111.
27. Святенко С. В. Управління фінансовим результатом малих підприємств / С. В. Святенко, М. О. Богдан // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. – 2019. – № 6 (23). – С. 385-392.
28. Скрипник М. Є. Облік і аналіз фінансових результатів в управлінні виробничим підприємством : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.09. Київ, 2014. – 26 с.
29. Статистична інформація / Офіційний Державної служби статистики України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 10.04.2023).
30. Степаненко О. І. Інтерпретація обліково-економічної категорії «фінансові результати», їх класифікація / О. І. Степаненко // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2022. – Вип. 41. – С. 112-117.
31. Сусіденко Ю. В. Облік та аналіз фінансових результатів діяльності підприємства / Ю. В. Сусіденко // Східна Європа. Економіка, бізнес та управління. – 2017. – Вип. 2. – С. 297–301.
32. Томчук О. Ф. Роль звіту про фінансові результати в інформаційному забезпеченні аналізу фінансового стану підприємства / О. Ф. Томчук, В. В. Томчук // Інфраструктура ринку. – 2018. – № 17. С. 462–470.
33. Фальченко О. О. Особливості формування фінансових результатів сільськогосподарського підприємства / О. О. Фальченко, В. В. Яцина, Т. І. Клчетока // Вісник НТУ «ХП». – 2021. – № 2. – С. 32-36.
34. Шипіна С. Б. Бухгалтерський облік і контроль фінансових результатів: теоретико-методичний аспект : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.09. Житомир, 2013. – 23 с.

35. Шлапак Д. В. Фінансові результати діяльності підприємства: сутність, порядок формування та відображення в обліку / Д. В. Шлапак // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://economics.net.ua/files/science/oblik/2016/85.pdf> (дата звернення: 05.04.2023).
36. Шум М. А. Особливості обліку та аналізу фінансових результатів промислових підприємств в Україні / М. А. Шум, О. В. Паскова // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2017. – Вип. 25. Частина 2. – С. 179-182.
37. Янковська В. А. Семантика поняття «фінансові результати підприємства» / В. А. Янковська, М. П. Хохлов, Б. О. Волобуєва // Інфраструктура ринку. – 2018. – № 18. – С. 112-117.
38. Яріш П. М. Методи проведення аналізу фінансових результатів діяльності організацій / П. М. Яріш, Ю. В. Касьянова // Управління розвитком. – 2015. – № 4 (144). – С. 159-162.

Додатки